

ĮPERKAMOS RYŠIO SISTEMOS VERSLUI IR VARTOTOJAMS

Informacinės ir ryšių technologijos (IRT) ir duomenų ir interneto prieigos paslaugos kaip pagrindiniai produktai ir vartotojams, ir verslui užėmė tradicinio telefono ryšio paslaugų vietą. Šiuo metu yra vis daugiau pagal pareikalavimą prieinamo garso ir vaizdo turinio, o 4G ir 5G interneto junglumas patiria eksponentinį augimą. Reaguodama į tai, ES sukūrė telekomunikacijų reglamentavimo sistemą, apimančią fiksuotąjį ir belaidį ryšį, internetą, transliavimo ir perdavimo paslaugas. Ją sudaro visose ES valstybėse narėse taikomas taisyklių rinkinys. Remiantis naujausiais IMCO komiteto užsakymu atliktais tyrimais, telekomunikacijų paslaugų indėlis į Europos Sąjungos BVP kasmet sudaro 86,1 mlrd. EUR, o Europos Parlamento nustatytais naujomis teisėkūros priemonėmis galėtų būti papildomai prisidėta dar 40 mlrd. EUR.

TEISINIS PAGRINDAS

Kadangi Sutartyse nenustatyta jokių tiesioginių įgaliojimų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų srityje, jurisdikcija šioje srityje yra paremta įvairiais SESV straipsniais. Atsižvelgiant į sudėtingą žiniasklaidos prekių ir paslaugų pobūdį, nes jų negalima apibrėžti nei vien tik kaip kultūros prekių, nei kaip ekonominių prekių, politika turėjo būti kuriama remiantis ta jurisdikcija. ES gali imtis atitinkamų veiksmų, įgyvendindama sektorių ir horizontaliąsias politikos priemones, pvz., šiose srityse: pramonės politika (SESV 173 straipsnis); konkurencijos politika (SESV 101–109 straipsniai); prekybos politika (SESV 206 ir 207 straipsniai); transeuropiniai tinklai (TEN) (SESV 170-172 straipsniai); moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra bei kosmosas (SESV 179-190 straipsniai); teisės aktų nuostatų, skirtų technologiniam suderinimui, suderinimas arba panašių technologinių standartų naudojimas (SESV 114 straipsnis); laisvas prekių judėjimas (SESV 28, 30 ir 34-35 straipsniai); laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas (SESV 45-66 straipsniai); švietimas, profesinis mokymas, jaunimas ir sportas (SESV 165 ir 166 straipsniai) ir kultūra (SESV 167 straipsnis).

TIKSLAI

Įsigaliojus Lisabonos strategijai, kaip viena iš Komisijos priimtų septynių pavyzdinių strategijos „Europa 2020“ iniciatyvų buvo parengta Europos skaitmeninė darbotvarkė^[1]. Šia 2010 m. gegužės mėn. paskelbta iniciatyva siekiama apibrėžti lemiamos svarbos

[1]Bendroji skaitmeninė rinka, <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

funkcija, kurią turės atlikti IRT, padedant ES pasiekti savo 2020 m. plataus užmojo tikslus. Strategijoje „Europa 2020“ pabrėžiama, kad siekiant verslui ir vartotojams suteikti įperkamus komunikacijos metodus svarbu diegti plačiajuostį ryšį. Komisija pripažino, kad geresnė prieiga prie interneto vartotojams ir įmonėms visoje Europoje yra vienas iš prioritetų 2015 m. bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje^[2] ir neseniai Ursulos von der Leyen parengtoje Europos darbotvarkėje, kurioje pabrėžiama 5G tinklų svarba^[3].

LAIMĖJIMAI

Dabartinė telekomunikacijų reglamentavimo sistema, kurią sudaro direktyvų ir reglamentų rinkinys, buvo priimta 2016 m. rugsėjo mėn., siekiant atsižvelgti į spartų šio sektoriaus vystymąsi ir suderinti faktinio elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo taisykles ir atitinkamas įgyvendinimo procedūras.

- 2016 m. rugsėjo 14 d. savo [komunikate](#) „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ Komisija paprašė Parlamento, Tarybos, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto ir Regionų komiteto išnagrinėti jos pasiūlymą dėl Europos elektroninių ryšių kodekso, 2025 m. bendrų ES plačiajuosčio ryšio tikslų, plano skatinti Europos pramonės pirmavimą 5-osios kartos (5G) belaidžio ryšio technologijų srityje ir čekių schemas valdžios institucijoms, norinčioms savo piliečiams suteikti nemokamą belaidžio interneto prieigą (programa „WiFi4EU„)^[4];
- [Elektroninių ryšių kaina sumažinta^{\[5\]} nuo 2017 m. birželio 15 d. pašalinus tarptinklinio ryšio mokesčius už duomenis, skambučius ir SMS žinutes vartotojams, kurie keliaudami po ES gana plačiai naudojami tokiu ryšiu;](#)
- Geresnė vartotojų ir įmonių apsauga užtikrinama šiomis priemonėmis: priėmus teisės aktus dėl privatumo ([Direktyva 2009/136/EB^{\[6\]}](#)) ir duomenų apsaugos ([Direktyva 95/46/EB^{\[7\]}](#) ir [Direktyva 2016/680^{\[8\]}](#)); sustiprinus Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA)^[9] įgaliojimus; priėmus [Direktyvą \(ES\) 2016/1148](#) dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti^[10]; sustiprinus teisę per vieną darbo

[2] [COM\(2015\)0192](#)

[3] „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_lt.pdf

[4] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ ([COM\(2016\) 0587](#)).

[5] 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2120, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira interneto prieiga, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sąjungoje (OL L 310, 2015 11 26, p. 1–18).

[6] OL L 337, 2009 12 18, p. 11.

[7] OL L 119, 2016 5 4, p. 1. https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/index.cfm?event=main_home2_show&lng=LT, o papildomos informacijos galima rasti čia: http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_lt.htm

[8] OL L 119, 2016 5 4, p. 89.

[9] Įsteigta Reglamentu (ES) Nr. 460/2004, OL L 77, 2004 3 13, p. 1. 2013 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA), OL C 45, 2016 2 5, p. 102.

[10] OL L 194, 2016 7 19, p. 1.

dieną pakeisti fiksuoto ar judriojo ryšio operatorių išlaikant savo senąjį telefono numerį (numerio perkeliavimas, [Direktyva 2009/136/EB](#)), nustačius Europos bendrąjį pagalbos telefono numerį 112 ([Direktyva 2009/136/EB](#)), karštąją pranešimų apie dingusius vaikus liniją 116000, pagalbos vaikams telefono liniją 116111 ir psichologinės pagalbos liniją 116123 ir sukūrus internetinę vartotojų ir interneto prekyautojų ginčų sprendimo platformą^[11].

- Geresnė prieiga prie telekomunikacijų užtikrinama teisės aktais, kuriais skatinama konkurencija pagal aiškias ir įtraukias taisykles, užtikrinama geresnė kokybė, mažesnės kainos ir daugiau paslaugų ([Europos elektroninių ryšių kodeksas](#)); investuojant į plačiajuosčio ryšio tinklus, suteikiančius didelės spartos prieigą prie interneto; remiant bevieles technologijas, pavyzdžiui, LTE ir 5G, per radijo spektro politikos programą; ir [suderinant 470–790 MHz dažnių juostos naudojimą Sąjungoje](#), siekiant užtikrinti gigabitinį junglumą visiems pagrindiniams socialinės ir ekonominės pažangos varikliams^[12].

Kad būtų geriau suderintos nacionalinės ryšių reguliavimo procedūros, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (EERRI) ([Reglamentas \(ES\) 2018/1971](#)^[13]) užtikrina nacionalinių reguliavimo institucijų ir Komisijos bendradarbiavimą, skatindama naudotis geriausios patirties pavyzdžiais ir bendrais metodais, tuo pat metu siekiant išvengti nenuoseklaus reguliavimo, kuris galėtų iškreipti konkurenciją bendrojoje ryšių rinkoje. Pagal šiuos atnaujintus teisės aktus nacionalinėms reguliavimo institucijoms (NRI) pavedama užduotis skatinti konkurenciją elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimo srityje, juose taip pat nustatomi principai, kuriais turi būti paremta NRI veikla: nepriklausomumas, nešališkumas, skaidrumas ir teisė pateikti skundą. Dažnių spektro valdymo klausimu daugiametėje radijo spektro politikos programoje nustatytos politikos kryptys ir tikslai, būtini norint strategiškai planuoti ir derinti radijo spektro naudojimą. Taip užtikrinamas vidaus rinkos veikimas su radijo spektro naudojimu susijusiose ES politikos srityse, pavyzdžiui, elektroninių ryšių, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros bei kosmoso, transporto, energetikos ir audiovizualinės politikos srityse.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Parlamentas remia tvirtą ir pažangią IRT politiką ir labai aktyviai dalyvauja šioje srityje priimant teisėkūros aktus, siekdamas padidinti naudą vartotojams ir verslui. Todėl jis nuolat padeda išlaikyti dėmesį IRT klausimams, priimdamas teisės aktus, savo iniciatyva rengdamas pranešimus, teikdamas klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu ir raštu, atlikdamas tyrimus^[14], rengdamas praktinius seminarus^[15], priimdamas nuomones bei rezoliucijas, taip pat ragindamas labiau koordinuoti nacionalinius veiksmus, kuriant paslaugas visos Europos mastu ir teikiant ES paramą telekomunikacijoms.

Parlamentas priminė, kad reikia naudoti vadinamojo skaitmeninio dividendo dažnių spektrą siekiant užtikrinti prieigą prie plačiajuosčio ryšio visiems ES piliečiams,

[11]Platforma galima naudotis šiuo adresu:

[12]OL L 138, 2017 5 25, p. 131.

[13]OL L 321, 2018 12 17, p. 1.

[14]EP idėjų kalvė („Think Tank“): <http://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/home.html>

[15]Praktiniai seminarai <https://www.europarl.europa.eu/committees/lt/events/events-workshops>

ir pabrėžė būtinybę imtis tolesnių veiksmų, kad visuresė prieiga prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio, taip pat [skaitmeninis raštingumas ir kompetencija būtų užtikrinta visiems piliečiams ir vartotojams](#)^[16]. Jis taip pat [pabrėžia saugumo kibernetinėje erdvėje svarbą](#)^[17] siekiant užtikrinti patikimą privatumo ir pilietinių laisvių apsaugą vartotojams ir verslo įmonėms skaitmeninėje aplinkoje. Tuo pat metu Parlamentas labai skatina technologijų ir tinklo neutralumą, taip pat ragina piliečių pagrindinių teisių ir laisvių pagrindu užtikrinti laisvių paisymą internete ES piliečiams, be to, jis remia priemones, susijusias su galimybėmis gauti paslaugas ir programas ar naudotis jomis per telekomunikacijų tinklus. Tokiomis priemonėmis taip pat būtina užtikrinti, kad [internetu paslaugų teikėjai neapribotų asmens galimybių gauti ir \(arba\) naudotis turiniu ir programomis ir \(arba\) pasirinktomis paslaugomis](#)^[18].

Parlamentas nuolat stiprina šias garantijas pasitelkdamas teisės aktus. Jis vaidina svarbų vaidmenį šalinant bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis ir modernizuojant ES telekomunikacijų taisykles, kurios taikomos šiandienos skaitmeniniams ir duomenimis grindžiamiems produktams ir paslaugoms, kad būtų [padidinama skaitmeninė nauda vartotojams ir verslui](#). Todėl Parlamentas pagerino prieigą prie duomenų ir jų perdavimą, nustatydamas tinklo neutralumo standartus, suderindamas 470–790 MHz dažnių juostos naudojimą, paremdamas nemokamą belaidį vietinį tinklą miestuose ir kaimuose visiems (programa „Wifi4EU“), investuodamas į itin našias kompiuterines sistemas ir mokslo debesijos paslaugas (Europos atvirojo mokslo debesija) ir panaikindamas tarptinklinio ryšio tarifus^[19]. Parlamentas inicijavo ir baigė svarbius teisėkūros darbus, siekdamas ES paskatinti e. prekybą vartotojams ir verslo įmonėms, visų pirma MVĮ. Kaip pavyzdį galima pateikti [Direktyvą 2014/691/ES](#) dėl priemonių sparčiojo elektroninio ryšio tinklų diegimo sąnaudoms mažinti^[20] ir [Reglamentą \(ES\) Nr. 910/2014](#) dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje^[21], kuriais sudaromos palankesnės sąlygos elektroniniam verslui^[22]. Reaguodamas į Komisijos pasiūlymus, Parlamentas pritarė tam, kad būtų modernizuotos [autorių teisių taisyklės](#)^[23] ir atnaujintos ES [audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų taisyklės](#)^[24].

Taip pat Parlamentas sėkmingai užbaigė teisėkūros darbą siekdamas pertvarkyti duomenų apsaugą. [Direktyva 2016/680](#)^[25] ir [Reglamentas \(ES\) 2016/679](#)^[26] dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo buvo priimti 2016 m. balandžio 27 d. Parlamentas atliko didžiulį teisėkūros darbą, susijusį su pasiūlymais, pateiktais reaguojant į bendrosios skaitmeninės

[16]OL C 81 E, 2011 3 15, p. 45.

[17]OL C 332 E, 2013 11 15, p. 22.

[18]OL C 153 E, 2013 5 31, p. 128.

[19]OL L 310, 2015 11 26, p. 1.

[20]OL L 155, 2014 5 23, p. 1.

[21]OL L 257, 2014 8 28, p. 73.

[22]COM (2017) 0228 (nebegalioja).

[23]2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendroje skaitmeninėje rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB (OL L 130, 2019 5 17, p. 92).

[24]2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL L 303, 2018 11 28, p. 69).

[25]OL L 119, 2016 5 4, p. 89.

[26]OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

rinkos strategiją, ir priėmė [rezoliuciją dėl kuriamo Bendrosios skaitmeninės rinkos akto](#)^[27], sprenddamas tokius klausimus kaip nepagrįstas geografinis blokavimas^[28], tarpvalstybinis siuntinių pristatymas^[29], tarpvalstybinis internetinio turinio paslaugų perkeliamumas^[30], Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje peržiūra^[31], audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos^[32], laisvas ne asmens duomenų judėjimas^[33], internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutartys^[34] ir skaitmeninio turinio teikimo sutartys^[35]. Be to, Parlamentas neseniai priėmė rezoliuciją „Interneto ryšys siekiant augimo, konkurencingumo ir sanglaudos: [Europos gigabitinė visuomenė ir 5G ryšys](#)^[36]“, kurioje pritaria 5G ryšio diegimo kalendoriui, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos diegti junglumą vartotojams ir verslo įmonėms.

Savo 2020 m. balandžio 17 d. [rezoliucijoje](#) dėl ES koordinuotų veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos pasekmėmis^[37] Parlamentas nurodė, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas vienodoms galimybėms naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir tikslia bei patikrinta informacija, taip pat sparčiai plintant telemedicinai ir e. prekybai pandemijos metu, todėl įperkamas ryšys tampa ypač svarbus.

Remiantis [naujausiais tyrimais](#), atliktais IMCO komiteto užsakymu, telekomunikacijų paslaugų sektoriaus indėlis į Europos Sąjungos BVP kasmet sudaro 86,1 mlrd. EUR, o dėl Europos Parlamento priimtų naujų teisėkūros priemonių, kuriomis siekiama toliau integruoti bendrąją telekomunikacijų paslaugų rinką, minėtas indėlis galėtų išaugti dar 40 mlrd. EUR^[38]. Tolesni Europos Parlamento [tyrimai dėl naujų pokyčių skaitmeninių paslaugų srityje](#)^[39] rodo, kad būsimas junglumas, pereinant prie 6G technologijų, taps dar svarbesnis Europos verslo įmonėms ir vartotojams.

Mariusz Maciejewski / Frédéric Gouardères / Louise Blandin
11/2020

[27]OL C 11, 2018 1 12, p. 55.

[28][COM\(2016\)0289](#)

[29][COM\(2016\)0285](#)

[30][COM\(2015\)0627](#)

[31][COM\(2016\)0283](#)

[32][COM\(2016\)0287](#)

[33][COM\(2017\)0495](#)

[34][COM\(2015\)0635](#)

[35][COM\(2015\)0634](#)

[36]OL C 307, 2018 8 30, p. 144.

[37]Priimti tekstai, [P9_TA\(2020\)0054](#).

[38]J Scott Marcus ir kt., Indėlis į augimą: Europos bendroji skaitmeninė rinka. Ekonominės naudos piliečiams ir įmonėms užtikrinimas. (angl. *Contribution to growth: The European Digital Single Market – Delivering economic benefits for citizens and businesses*). Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas tyrimas. Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2019 m.

[39]N. Sohnemann ir kt., „New Developments in Digital Services“, Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas tyrimas, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020 m.

